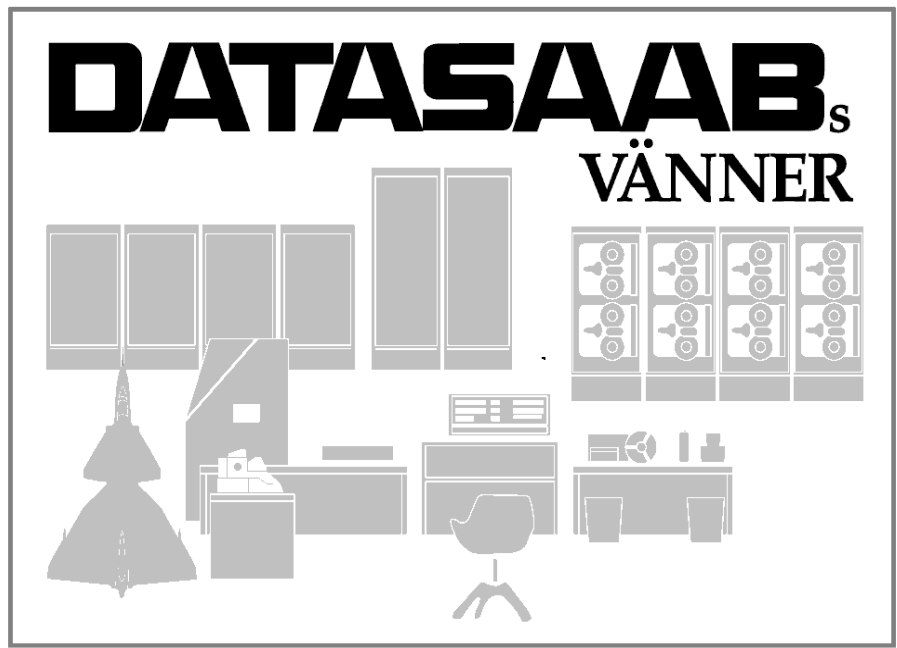

MEDLEMSBLAD

Datsaabs Vänner - En ideell förening för datorhistoria och IT - utveckling

Ordförande har ordet - sid 2

Årsmötesprotokoll - sid 2

Vännerna i Västervik - sid 5

Är människan en maskin? - sid 8

NR 2 - MAJ 2009 - ÅRGÅNG 16

Utgivare: Lennart Pettersson, tel 013-662 83, email lenp@algonet.se

Redaktör: Sven-Erik Järkelid, tel 013-701 21, email s.jarkelidcomhem.se

Adress: c/o Sven-Erik Järkelid, Ärenprisivägen 36, 585 64 LINGHEM

Hemsida: <http://www.datsaab.se>

Ordförande har ordet

Jag är upprörd!! Läste på webben att telemuseet ska stängas. Det är bl.a. följden av att man privatiserade televerket – ni vet den där ”myndigheten” som försåg oss med telefoni till ett pris som alla hade råd med och som ändå fick pengar över till att sponsra telemuseum.

Det var alltså på den tiden när höjdarnas fallskärmar mest bestod av lite småmygel med en och annan reseräkning, men lämnade pengar över till kulturen. Telia vill inte ge stöd till museet längre med hänvisning till sämre konjunkturen. Vilka sämre konjunkturen? När jag går på stan hör jag folk babbla i sina telefoner lika intensivt nu som åren förut. Och telefonerandet är dyrare än någonsin tidigare! Är det fallskärmskulturen som tenderar att bli sämre? Så nu finns risken att samlingarna går till skroten. Det som inte någon privat samlare kan tänkas köpa.

Nåväl! Då måste man fråga sig vilket ansvar staten ska ta för kulturen och vår teknikhistoria? Att den inte kan ta på sig ansvaret för alla ”Yngve Freijs gravar” som finns runt om i landet kan man förstå, men institutioner som IT-Ceum, och Tele museum är viktiga för att bevara en bild av hur en del av vår industri och tekniska kunande vuxit fram. Så här måste staten ta på sig ett ansvar.

Politikerna hänvisar till att pengarna inte räcker till. Konstigt! När jag för en del år sedan framhöll för några politiker att de flesta inte hade råd med internet med de priser de satt, hävdade de att jag hade fel; ”Det är bara en fråga om hur man prioriterar sina utgifter.” Bra! Då måste väl samma doktrin gälla även i det här fallet. Man kunde kanske stänga något konstmuseum och ta pengarna till att visa teknikhistoria i stället Mo-

derna museet t. ex. får anslag till att köpa in dyr konst och får väl sägas vända sig till en kultur-elit.

Till våra tekniska museer kan alla komma och få ut någonting av besöket. Barn, som kan skratta åt hur sakerna såg ut förr och till äldre, som kan dra nostalgiska suckar över gamla prylar de en gång haft. Och det mesta av samlingarna är insamlade och donerade av privatpersoner, föreningar och företag.

Nejdå – jag är inte negativ till konst. Jag vill bara väcka tanken på att det kanske inte per automatik ska ges högre prioritet till konst och annan historia än till teknikhistoria. Det ligger många geniala tankar och ”konstfärdighet” förborgade i tekniska prylar. Den tekniska utvecklingen har också starkt bidragit till samhällets utveckling och vår plats i världssamfundet.

Att man prioriterar ner teknikhistorien beror nog mycket på att museifolk och beslutsfattare är s. k. humanister som inte räknar in teknik i den kategorin, utan snarare nånting som katten släpat in. Men de kanske inte tänker på sambandet mellan tekniken och vårt dagliga bröd och att vi alla i dag har en relation till teknik på ett eller annat sätt. Låt oss hoppas att samlingarna kan räddas i alla fall! Hjälptill att skapa en opinion!

I övrigt mår jag och DSV bra! Vi har nyss varit på en härlig utflykt med Rolf och Gunnel i spetsen, vilket beskrivs i särskild artikel. Utställningen i Vrigstad står på plats och IT-Ceum flyttas till Läns museet, vilket jag tror blir till IT-Ceums fördel med tanke på besöksfrekvens och vilka som besöker museet.

Ha en skön sommar! Lennart

**Protokoll fört vid årsmöte med Föreningen Datasabaab Vänner onsdagen den 11 mars 2009.
Plats: Fontänen, Västra vägen.**

- § 1. Mötets öppnande
Föreningens ordförande Lennart Pettersson förklarade mötet öppnat och hälsade välkommen.
- § 2. Fråga om kallelsen var utsänd i tid enligt stadgarna
Fastslogs att kallelse hade utsänts enligt stadgarna.
- § 3. Fastställande av dagordning
Följande dagordning fastställdes:
Val av ordförande och sekreterare för mötet
Val av justeringsmän, tillika rösträknare
Styrelsens årsberättelse och ekonomirapport för 2008
Revisionsberättelse
Fråga om ansvarsfrihet
Val av styrelse för kommande verksamhetsår
Fastställande av medlemsavgift och nästa års budget
Behandling av motioner till årsmötet
Övriga frågor
Mötets avslutande
- § 4. Val av ordförande och sekreterare för mötet
Till ordförande valdes Lennart Pettersson och till sekreterare Sven-Erik Järkelid.
- § 5. Val av justeringsmän, tillika rösträknare
Till justeringsmän och rösträknare valdes Bengt Magnhagen och Tord Jöran Hallberg.
- § 6. Styrelsens årsberättelse och ekonomirapport för 2008
Årsberättelsen och ekonomirapporten godkändes.
- § 7. Revisionsberättelse
Revisionsberättelsen godkändes.
- § 8. Fråga om ansvarsfrihet
Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.
- § 9. Val av styrelse för kommande verksamhetsår
Ledamöter för 2 år:		
Ordförande	Lennart Pettersson	omval
Ledamöter för 1 år:		
Dokumentationssektionen	Göran Ekelund	nyval
Klubbsektionen	Rolf Hultqvist	omval
Informationssektionen	Sven-Erik Järkelid	-"
Distribution	Lennart Karsberger	-"
Hemsidessektionen	Heike Bergsten	-"
Museisektionen	Weimar Sandell	-"
Koordinator mot IT-Ceum	Tord Jöran Hallberg	-"
- (Kassören Ole Martin och sekreteraren Ulla Greta valdes 2008 på 2 år och kvarstår).
- Revisorer för 1 år:**
Birgitta Ranada
Göran Wahlström
- Valberedning för 1 år:**
Göran Löf
Kjell Johansson
- § 10. Fastställande av medlemsavgift och nästa års budget
Styrelsens förslag att få mandat att höja medlemsavgiften för 2010 till max. 150 kr., om det visar sig nödvändigt, godkändes.

Styrelsens förslag till budget för nästa verksamhetsår godkändes enligt följande:

Inkomster:

Medlemsavgifter	SEK 20000
Bokförsäljning	<u>SEK 1000</u>
	SEK 21000

Utgifter:

Drift	SEK 3000
Informationssektionen	SEK 12000
Klubbsektionen	SEK 2500
Hemsidessektionen	SEK 3500
Museisektionen	<u>SEK 10000</u>
	SEK 31000

Underskott SEK 10000

Godkändes också att underskottet finansieras med fonderade medel.

§ 11. Behandling av motioner till årsmötet

Inga motioner förelåg.

§ 12. Övriga frågor

Inga övriga frågor förelåg, men Lennart informerade om Vrigstadprojektet och Tord Jöran om IT-ceum och hans medverkan vid flytten av IT-ceum till Länsmuseum.

§ 13. Mötets avslutande

Ordförande avslutade mötet och tackade för visat intresse.

Kvällen avslutades med en god landgång med dryck och kaffe med kaka.

Före årsmötesförhandlingarna informerade Heike Bergsten på ett uppskattat sätt om hur det går att köra UBUNTU/Linus på en äldre PC.

Vid protokollet dag som ovan:

.....
Sven-Erik Järkelid

Justeras:

.....
Lennart Pettersson

.....
Bengt Magnhagen

.....
Tord Jöran Hallberg

Vännerna i Västervik

Västervik 12 maj 2009

– Vidunderligt, sa någon av de 21 begåvade människor som hade samlats i hamnen. Han menade vädret, som på alla Datasaaabs Vänners utflykter jag varit med på har varit lika strålande.

Jag skriver begåvade, därför att alla hittade till rätt hamn i rätt tid. Några mindre begåvade kommunalmän hade nämligen låtit sätta upp skyltar till den utanför stan belägna hamnen, avsedd för lastfartyg och charmig som ett skrotupplag.

Bättre upp var det första vi fick se, Ackrells kafé, inhyst i ett båtmanshus från 1746. Det var

ett av flera båtmanshus, belägna vid Båtmansgränd, en pittoresk idyll i solskenet. Fru Ackrell försäkrade att det blommande gråpäronträdet utanför kaféet var Västerviks äldsta och själv hade hon något längre bort låtit sätta upp en byst av Gösta Bernhard, en av stans kändisar. Det finns fler, fick vi lära oss. Alice Babs, Björn Ulveus och Stefan Edberg, till exempel. Att vi fick plats i huset var ett under, men det gick, nätt och jämnt.

Ackrells kafé. 21 personer fikade i den del av byggnaden som fastnat på fotot.

Sen anlände en ung dam vid namn Annika Boman i kastanjebrunt hår, som var bland det snyggaste vi såg under hennes säkra guidning genom Gamla öster och Gamla norr. Normalt jobbar Annika på ett managementföretag, men för da-

gen var hon alltså guide, ett yrke hon hade lärt sig som reseledare under studietiden. Under rundvandringen fick vi veta en hel del om Västervik. Här några axplock:

- Båtsmän är kustens soldattorp och båtmanshus dess soldattorp.
- Många av stans hus har ägts av redare och sjökaptener.
- Västervik är Smålands fjärde stad efter Jönköping, Växjö och Kalmar.
- Västervikarna känner mer för Linköping än för Kalmar, från vars hegemoni man på 1800-talet försökte frigöra sig från genom att göra norra delen av Kalmar län till Västerviks län. Det smög sig, men man hann bygga ett residens, som i ombyggt skick nu heter Stadshotellet.
- En stor del av Gustav Vasas flotta byggdes i Västervik, som varit stapelstad, dvs. haft rätt att handla med utlandet. I Sverige fanns 12 stapelstäder.
- En adelsdam vid namn Anna Cederflycht var gift med den förmögne godsägaren på Helgerums herrgård, bröt med honom och gjordes arvlös. Emellertid dog godsägaren och den ende sonen, så fru Cederflycht ärvde i alla fall, varefter hon lät uppföra ett fattighus, som ännu kan beskådas.
- Det ursprungliga Västervik, känt sedan 1200-talet, låg där vi nu har Gamleby, i botten av

Gamlebyviken, som börjar vid Västervik och sträcker sig drygt 2 mil åt nordväst. År 1433 beslöt Erik av Pommern flytta Västervik till vikens mynning, intill Stegeholms fästning, vars ruin f.ö. numera är platsen för Västerviks visfestivaler. Det gamla Västervik levde dock kvar och fick så småningom namnet Gamleby, ”den gamla staden”.

- Vid flytten byggdes Sankta Gertruds kyrka, som vi tittade lite närmare på.

Att hålla salt i lager var en av stapelstädernas skyldigheter. Här syns guiden Annika Boman utanför ett f.d. saltmagasin.

Därefter intogs en förträfflig lunch i f.d. residenset. Maten hette shoritzogryta (hur det stavas kan kvitta) och var god, fast den verkade vara gjord på ölkorv.

Eftermiddagen inleddes med besök i en lägenhet med borgerlig inredning, som hade ägts av Stina Wimmerström, född 1907, död 1991. Stina var enda barnet, bortskämd, vacker, tjusigt klädd, och intresserad av Ernst Rolf, Stockholmsresor och broderier. Däremot var hon ointresserad av de förmögna föräldrarnas kaféerörelse, i vilken hon nog aldrig satte sin fot. Hon tog inte ett handtag i hela sitt liv, utan gled omkring i vå-

ningen som en operettfigur och skaffade sig vackra saker.

När hon var 41 år gammal gifte hon sig med en 23-årig yngling, som bodde kvar i lägenheten några år efter Stinas död. Dock ärvde han inte hustrun, som hade skrivit äktenskapsförord.

Huset, som är från 1700-talet, blev i stället museum, vilket har den fördelen att vi annars inte hade fått se lägenheten. Möbler, porslin, konstverk, kristallkronor och episoder ur Stina Wimmerströms liv beskrevs mycket entusiastiskt av guiden, som heter Rose-Marie Möller.

Rose-Marie Möller med en av Stina Wimmerströms klänningar.

Dagen avslutades med besök på ett ljusstöperi intill Gränsö slott, som startades av nuvarande innehavaren Ragnar von Geijers mormor och nu drivs av honom, hans hustru och son. Utomordentligt vackra grenade stearinljus tillverkas här på ett gammalt hantverksmässigt sätt med neddopning.

– Det var verkligen trevligt, sa Lennart Pettersson under det avslutande fiket som tack till arrangörerna, paret Hultqvist. Jag är säker på att alla instämmer.

När vi lämnade Gränsö slott tornade dramatiska moln upp sig, precis som SMHI hade spått. En hel del har blivit bättre genom åren.

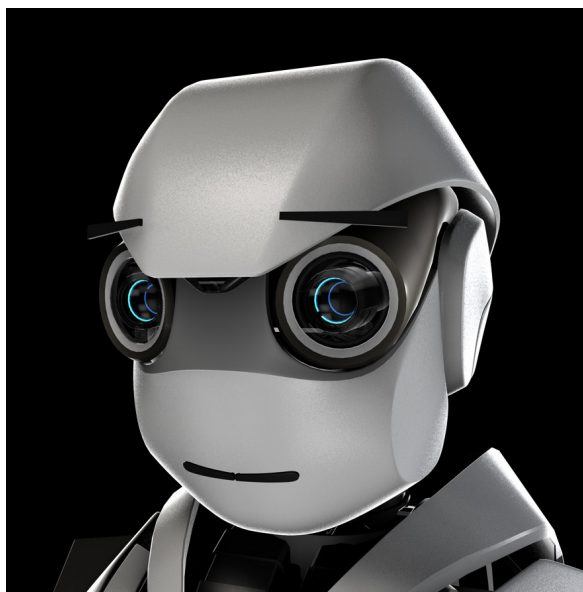
Handstöpta ljus från Gränsö ljusstöperi.

Tord Jöran Hallberg

ÄR MÄNNISKAN EN MASKIN?

En del av våra maskiner blir alltmera lika oss. Omvänt blir vi allt mera lika våra maskiner. Det börjar då finnas anledning att fråga sig om vi inte är maskiner. Du som spontant inte tror på detta kan titta på dig själv i spegeln. Vad du ser är:

- Två kameror som filmar dig i 3 D.
- På sidorna två parabolor som omsluter två stereomikrofoner.
- Under kamerorna sitter ett luftintag med luktsensorer.
- Under luftintaget sitter en bränslelucka med en matkross innanför.

Bakom denna mer eller mindre tilltalande design sitter en superdator som suger in informationen och drar sina slutsatser. Du agerar därefter.

Tittar du längre ner mot magen ser du en ugn där kol förenas med syre. Därifrån pumpas varmvattnet i ett rörsystem som liknar centralvärme.

Som synes är allt känd teknologi från 1700-talet och framåt. Du liknar helt enkelt en ångmaskin som driver en industrirobot.

Är inte hela du en maskin i så fall?

Eller du har åtminstone en fantastisk maskin till ditt förfogande.

Ben Wikman